

Ari Ojala
Rakennustarkastaja
NIVALA
ari.ojala@nivala.fi

Viite Lausuntopyyntöne 28.6.2023

Lausunto, Nivalan Niittynevan aurinkovoimalan suunnittelutarveratkaisu/Rakennettu kulttuuriympäristö

Nivalan kunta on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa liittyen Nivalan Niittynevan aurinkovoimalan suunnittelutarveratkaisuun. Skarta Energy Solarparks Oy on hakenut Nivalan kaupungin rakennusvalvonnalta suunnittelutarveratkaisua ja toimenpidelupaa aurinkovoimalan rakentamiseksi Nivalan Niittynevalle. Hankealue sijaitsee kiinteistöillä 535-404-89-74, 535-404-18-428, 535-404-18-192, 535-404-21-147 ja 535-404-21-78, jotka ovat olleet aikaisemmin maatalouskäytössä. Rakennettavan alueen pinta-ala on n. 10,5 ha ja hankkeelle varatun alueen ala n. 11,4 ha. Suunnittelualue sijaitsee n. 3,5 kilometriä koilliseen Nivalan keskustasta. Aurinkopaneelien korkeus on n. 3,3 metriä.

Kaavatilanne

Suunnittelualueella ei ole voimassa yleis- tai asemakaavaa. Alueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan 1. 2. ja 3. vaihemaakuntakaava. Maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu maaseudun kehittämisen kohdealueelle. Kaavamääräyksissä mainitaan: *Merkinnällä osoitetaan ylikunnallisia maaseutualueita, joilla kehitetään erityisesti maatalouteen ja muihin maaseutuelinkeinoihin, luonnon- ja kulttuuriympäristöön sekä maisemaan tukeutuvaa asumista, elinkeinotoimintaa ja virkistyskäyttöä. Vyöhykkeillä on tarvetta kehittää kuntien yhteistyöllä yhtenäisiä suunnitteluperiaatteita.*

Suunnittelumääräyksistä todetaan: *Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota luonnon ja ympäristön kestäväan käyttöön, maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toimintaedellytyksiin, maiseman hoitoon, vesistön vedenlaadun turvaamiseen ja ulkoilureittien kehittämiseen. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä tulvan aiheuttamat rajoitukset rakentamiselle. (Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava).*

Maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle *Malisjokivarren kulttuurimaisema* (Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2013–2015). Suunnittelumääräyksissä todetaan: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä on otettava huomioon alueen ominaispiirteet sekä maisema- ja kulttuuriarvot. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Maisema-alueella tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä. Uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeutumiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan.*

Pohjois-Pohjanmaan museo

PL 26, 90015 Oulun kaupunki | Käyntiosoite: Ainolanpolku 1, 90130 Oulun kaupunki
Puhelin: 044 7037 161 (palvelupiste), 050 3166 497 (toimisto)
Y-tunnus: 0187690-1 | www.ouka.fi/ppm

Rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnittelualueelle ei sijoitu arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Lähin arvokas rakennetun kulttuuriympäristön arvokohde on suunnittelualueelta n. 500 metriä itään sijaitseva maakunnallisesti arvokas Vuolteenahon tila.

Maisema

Tällä hetkellä ei ole olemassa ympäristöministeriön, tai minkään muun tahon, ohjeistusta siitä, miten teollisen kokoluokan aurinkovoimaloiden sijoitteluun liittyvät kysymykset tulisi ratkaista. Täten jokainen hanke tulee arvioida tapauskohtaisesti. Merkittäviltä osin suunnittelutarveratkaisua koskeva harkintavalta on luvan käsittelijällä.

Niittynevan hankkeesta on laadittu maisema-analyysi-suunnitelma, jonka perusteella hankkeen maisemallisia ja kulttuuriympäristöllisiä vaikutuksia on mahdollista arvioida. Aurinkovoimaloiden sijoittelun lähtökohtana tulisi olla, että niitä ei sijoiteta arvokkaille maisema-alueille. Kyseinen seikka on tunnistettu myös suunnitelmassa. Suunnitelmassa on myös mainittu, että mikäli voimala sijoitetaan arvokkaalle maisema-alueelle, tulisi se suunnitella niin, että siitä ei tule hallitsevaa maisemaelementtiä.

Suunnitelman havainnekuvien perusteella voidaan arvioida, että hankkeen toteutuessa maisema väistämättä muuttuu, kun aurinkopaneelikenttä lisää näkymään uuden elementin ja todennäköisesti vuosikymmeniä maisemassa säilyvän teollisen kerrostuman. Aurinkovoimala tulee näkymään erityisesti Kajaanintieltä ja Vuolteenahontieltä.

Niittynevan suunnittelualue sijaitsee Malisjokivarren maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen länsireunassa, kun taas alueen arvokkaimmat näkymät sijaitsevat maisema-alueen keskellä. Suunniteltu paneelikenttä sijaitsee Kajaanintietä alempana ja on osin metsän peitossa.

Suotuisasta korkotasosta, osittaisesta metsänpeitteestä ja suunnittelualueen syrjäisestä sijainnista johtuen hankkeen maisemallisen vaikutuksen voidaan kokonaisuudessaan arvioida olevan lievä tai korkeintaan kohtalainen. Tällöin voidaan katsoa, että hanke ei toteutuessaan luultavasti merkittävällä tavalla heikennä alueen maisemallisia ja kulttuuriympäristöllisiä arvoja.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa suunnittelutarvehakemukseen.

Juhani Turpeinen
Kulttuuriperintötyönjohtaja

Samuli Paitsola
Rakennustutkija

Tiedoksi:

Museovirasto / Pohjois-Suomen kulttuuriympäristöpalvelu
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus / Alueidenkäyttöyksikkö

Pohjois-Pohjanmaan museo

PL 26, 90015 Oulun kaupunki | Käyntiosoite: Ainolanpolku 1, 90130 Oulun kaupunki
Puhelin: 044 7037 161 (palvelupiste), 050 3166 497 (toimisto)
Y-tunnus: 0187690-1 | www.ouka.fi/ppm